

Autors:
**Mārtiņš
Cēsnieks**
meliorācijas
inženieris

Visiem patīk mitrzemes

Programmā “NutrInflow”, kurā, iesaistoties četrām institūcijām no Latvijas un partneriem no Somijas, Zviedrijas, trīs gadu laikā ir paredzēts atrast efektīvus ūdens apsaimniekošanas veidus, lai spētu samazināt augu barības vielu noplūdi dabīgās ūdens tecēs, ūdenstilpnēs un Baltijas jūrā.

Februāra vidū, Helsinkos norisinājās seminārs, kura laikā tikās eksperti no Somijas, Zviedrijas un Latvijas. Tikšanās mērķis bija apskatīt pašreizējo pieredzi, kas saistās ar videi draudzīgo meliorācijas būvju izmantošanu ūdens kvalitātes uzlabošanai, kā arī pētījumiem, kas apliecina būvju nepieciešamību un efektivitāti.

Pirmajā dienā Somijas pārstāvji prezentēja līdz šim paveikto. Kā vienu no labajiem piemēriem prezentēja mitrzemes, kas izveidotas regulētu ūdensnoteku lejtecēs uz lauksaimniecības teritorijām, kuras ir par mitru, lai varētu apsaimniekot. Vēl tika minēti divpakāpju grāvji, kas tiek veidoti ar terasēm grāvja nogāzēs, uz kurām attīstās veģetācija. Augstu ūdens līmeņu laikā appludinot terases, šie augi samazina biogēno elementu koncentrāciju ūdeņos. Šāda tipa būves prezentēja arī Zviedrijas pārstāvji, papildinot, ka, lai iegūtu maksimālo rezul-

Bebri jau izbūvējuši dabīgo mitrzemi

tātu, nepieciešama arī augsnes uzlabošana, ko vislabāk veikt ar kaļķa iestrādi.

Pārstāvis no Latvijas darba grupas iepazīstināja ar Latvijas meliorācijas digitalizāciju, par ko atbildīga ir ZMNĪ (Zemkopības Nekustamie Īpašumi). Tā kā liela daļa Latvijas teritorijas ir meliorēta, šī digitalizācija ļauj zemes īpašniekiem un apsaimniekotājiem iepazīties ar meliorācijas sistēmas (drenāžas un grāvju) izvietojumu un ātrāk veikt defektu novēršanu. Digitalizētā sistēma ļoti izbrīnīja kolēģus no Somijas un Zviedrijas, jo viņi aizvien strādā ar papīra arhīva materiāliem.

Otrajā dienā semināru iesāka Somu pārstāvis no Dabas aizsardzības pārvaldes, kas prezentēja, kā vides draudzīgās būves tiek izmantotas mežsaimniecībā un arī lauksaimniecībā. Galvenokārt tika prezentētas mitrzemes, kas atbilstoši reljefam tiek veidotas grāvju lejtecē pirms ietekas dabiskā ūdenstecē. Uz grāvja tiek izbūvēts aizsprosts, kas norobežo ūdens plūsmu un paaugstina ūdens līmeni līdz 1 m, tādā veidā appludinot paredzētās teritorijas. Kā ūdens līmeņa regulatoru izmanto aku, ar iemontētu dēlišu mehānismu.

Semināra beigās tika veidota diskusija par vides būves nepieciešamību un racio-

nalitāti. Visvairāk plusu saņēma tieši mitrzemes, kas izsauc ļoti lielu atsaucību no lopkopjiem, medniekiem, kā arī iedzīvotājiem. Mitrzemes samazina erodēto daļiņu un biogēno elementu nonākšanu dabiskajās ūdens tecēs, ūdens tilpnēs un tālāk Baltijas jūrā. Kārtīgi izplānojot šāda tipa būves tās var būt arī kā ainavas elementi, kas nav mazsvarīgi.

Lai parliecinātos par šāda tipa būvju efektivitāti, programma paredz, ka tuvākajā laikā Latvijā, Somijā un Zviedrijā tiks izveidotas pilotteritorijas. Latvijā saistībā ar šo programmu Jelgavas novada Viesturciemā tiks atjaunota Sodītes grāvja caurtece, veicot divpakāpju novadgrāvja izveidi. Tam paralēli Jelgavas novada Zaļenieku pagastā Ailes strautā tiks izveidota videi draudzīga meliorācijas būve, kas ļaus sāktot šīs ūdensteces un uzlabot ūdens kvalitāti.

Projektu “NUTRINFLOW” līdzfinansē Centrālā Baltijas jūras reģiona programma 2014- 2020.

Ši būtu piemērota vieta divpakāpju grāvja veidošanai

Ailes strauta sākums